

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з видавничої справи,
культури та української філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-
методичної та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 04 » . 09 2021 р.

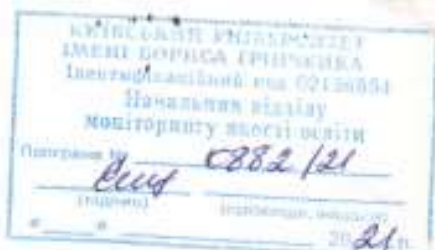

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ

для студентів

спеціальності 061 Журналістика
освітньої програми 061 Видавнича справа та редагування
освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології

Протокол від 28 серпня 2021 р. № 1

Голова циклової комісії Олена ГРУЗДЬОВА

Робочу програму перевірено
«01» вересня 2021 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90 (профільна підготовка)	
Курс	2	
Семестр	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	1,5	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	43	47
Аудиторні	20	22
Модульний контроль	2	4
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	21	21
Форма семестрового контролю	-	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма з дисципліни «Історія видавничої справи» складена відповідно до навчальної програми й призначення цієї дисципліни в структурно-логічній схемі, що охоплює всі розділи навчальної програми, з загальною кількістю 75 годин, передбачених робочим навчальним планом.

Метою курсу є вивчення історії видавничої справи у контексті подвійної природи книги чи іншого виду видавничої продукції – і як матеріальної конструкції, і як носія знань та ідей.

Завдання навчальної дисципліни:

- формування цілісного уявлення про основні етапи становлення та розвитку друкарства у світі та Україні;
- розкриття ролі друкарства як чинника кардинальних змін в організації редакційно-видавничої справи;
- формування уявлення студентів про суспільно-політичні передумови та історичні витоки попередників сучасних видань у світі та в Україні;
- формування емоційного і ціннісного ставлення до професійної діяльності окремих діячів редакційно-видавничої справи;
- висвітлення обставин побутування випущених у різні історичні епохи знакових за змістом і оформленням видань, їх вплив не лише на окремих особистостей, й на суспільні процеси, що відбувалися під впливом такого побутування в конкретну історичну епоху;
- розвиток навичок самоосвіти, спроможності опрацювати матеріал документальних текстів з урахуванням нової інформації та нещодавно оприлюднених архівних матеріалів.

Спеціальність 061 Журналістика (ОПП «фаховий молодший бакалавр»)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
ЗК-1	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність спілкуватися іноземною мовою	1-20
ЗК-2	Уміння комплексно розв'язувати проблему, застосовувати знання в практичних ситуаціях. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	2-5, 7, 8, 11, 12, 15-18, 20
ЗК-3	Готовність продукувати нестандартні ідеї, творчо підходити до вирішення проблеми чи виконання завдання (креативність)	2-5, 7, 8, 11, 12, 15-18, 20
ЗК-4	Спроможність працювати в команді. Здатність до міжособистісної взаємодії. Уміння працювати автономно	2-5, 7, 8, 11, 12, 15-18, 20
ЗК-6	Здатність орієнтуватися на високий результат. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	2-5, 7, 8, 11, 12, 15-18, 20
ФК-3	Системне уявлення про книжкову справу в цілому і в Україні зокрема	1-20
ФК-11	Готовність створювати концепцію видання, формувати тематичний репертуар видавництва	13-20
ФК-13	Володіння практичними навичками використання комп'ютерних технологій та комп'ютерного дизайну для створення електронного та друкованого продукту	3, 7, 11, 15, 18
<i>Предметні компетентності</i>		

	Здатність висвітлювати обставини побутування випущених у різні історичні епохи знакових за змістом і оформленням видань, їх вплив не лише на окремих особистостей, й на суспільні процеси, що відбувалися під впливом такого побутування в конкретну історичну епоху;	1-20
	Уміння використовувати у власній діяльності шрифти і декоративні елементи, притаманні різним історичним проміжкам	2, 4, 5, 8, 9
	Уміння опрацьовувати матеріал документальних текстів з урахуванням нової інформації та нещодавно оприлюднених архівних матеріалів	7,8, 14, 16, 17
	Спроможність оцінювати внесок провідних діячів видавничої справи у її розвиток	7, 8, 11, 12, 15-18, 20
	Уміння розробляти власні видавничі проєкти, спираючись на досвід попередників	19-20

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти

- комплексно розв’язує проблему, складає новий план дій з огляду на зміну ситуації (ПРН-1);
- виявляє готовність ефективно працювати в команді, координувати виконання завдання із завданнями колег (ПРН-4);
- уміє виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел; виявляє спроможність аналізувати, систематизувати й використовувати у професійній сфері сучасні знання (ПРН-7);
- виявляє стійке бачення сучасних проблем розвитку суспільства, людського буття, духовної культур, активну громадянську та життєву позицію (ПРН-8);
- знає історичні витоки видавничої справи у світі (від II тисячоліття до н. е.); особливості книгописання в давньоукраїнській державі після прийняття християнства; основні віхи життя українських друкарів та їхню роль у ствердженні вітчизняної школи редагування і видавничої справи; видавничу справу в умовах цензурних обмежень і заборон (XIII - поч. XX ст.); особливості видавничого руху доби визвольних змагань українського народу (1917 – 1920); умови розвитку видавничої справи у період радянської влади (1919 – 1990); основні тенденції у видавничій справі незалежної України;
- аналізує обставини побутування випущених у різні історичні епохи знакових за змістом і оформлення видань, їх вплив не лише на окремих особистостей, й на суспільні процеси, що відбувалися у конкретну історичну епоху;
- розпізнає проблемно-тематичний репертуар книговидання, що найбільше був витребуваний серед читачів у різні історичні епохи;
- застосовує досвід попередників фаху в структуруванні та редагуванні сучасних
- видань;
- встановлює причинно-наслідкові зв’язки, факти, ідеї, результати досліджень у логічній послідовності; доказовість висновків, пропозицій щодо розв’язання проблеми, визначення перспектив дослідження.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план денної форми навчання Змістовий модуль 1. Зародження та розвиток видавничої справи до винайдення друкарства

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекції		сем.	пр.	с.р.	пк	
Тема 1. Історія видавничої справи як професійно орієнтована дисципліна	2	2				
Тема 2. Світові осередки рукописної книги	4	2	2			
Тема 3. Вплив перших рукописних книг на суспільну свідомість	7				7	
Тема 4. Українська рукописна книга дохристиянської доби	9	2			7	
Тема 5. Рукописна книга на теренах України після прийняття християнства (друга половина X-XVI ст.)	2		2			
Модульний контроль 1	2					2
Разом за змістовим модулем 1	26	6	4	-	14	2

Змістовий модуль 2. Розвиток видавничої справи у XVI–XVIII ст.

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекції		сем.	пр.	с.р.	пк	
Тема 6. Соціально-політичні передумови виникнення друкарства у світі	2	2				
Тема 7. Видавнича діяльність найвідоміших першодрукарів	9		2		7	
Тема 8. Розвиток книгодрукування у країнах Європи (Німеччина, Франція, Англія, Італія) у XVI–XVIII ст.	4	2	2			
Тема 9. Видавнича справа у слов'янських країнах у XVI – XVIII ст.	2	2				
Разом за I семестр	43	12	8	-	21	2
Тема 10. Раннє українське друкарство. Основні концепції його виникнення	2	2				
Тема 11. Розвиток друкарства на Київщині, Поліссі, Чернігівщині, Волині	9	2			7	
Тема 12. Українські друкарські пам'ятки XV-XVII ст.	2		2			
Модульний контроль 2	2					2
Разом за змістовим модулем 2	32	10	6	-	14	2

Змістовий модуль 3. Розвиток видавничої справи у XIX - XXI ст.

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин					
	денна форма					
		у тому числі				
лекції		сем.	пр.	с.р.	пк	

	усього	лекції	сем.	пр.	с.р.	пк
Тема 13. Особливості друкарської справи на межі XIX-XX ст. Впровадження нових технологій	2	2				
Тема 14. Українські видавництва і видавничі осередки XIX-початку XX ст. Становлення і розвиток в Україні наукового книговидання	2	2				
Тема 15. Цензура як чинник заборони українського друкованого слова	7				7	
Тема 16. Видавнича діяльність М. Драгоманова, Б.Грінченка, І.Франка, М.Грушевського	2		2			
Тема 17. Видавничий рух доби визвольних змагань українського народу (1917-1923)	4	2	2			
Тема 18. Видавнича справа в Україні радянської доби та за кордоном. Особливості роботи радянського редактора в період застою та перебудови. Самвидав	9	2			7	
Тема 19. Сучасний стан книговидавничої галузі та основні тенденції розвитку	2	2				
Тема 20. Інноваційні технології та міжнародне співробітництво у світовому книговиданні	2		2			
Модульний контроль 3	2					2
Разом за змістовим модулем 3	32	10	6	-	14	2
Разом за II семестр	47	14	8	-	21	4
Усього	90	26	16	-	42	6

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Зародження та розвиток видавничої справи до винайдення друкарства

Тема 1. Історія видавничої справи як професійно орієнтована дисципліна редакторсько-видавничого фаху

Зміст навчальної дисципліни «Історія видавничої справи», її зв'язок зі спеціальними дисциплінами. Загальнонаукові методи та спеціальні методи видавничої справи. Допоміжні історичні дисципліни й історія видавничої справи. Періодизація історії видавничої справи. Сучасні підходи та їх критерії. Основні групи джерел з історії видавничої справи, їх характеристика. Роль, значення і завдання історіографії історії видавничої справи. Історичні етапи появи й розвитку національних дослідницьких центрів видавничої галузі. Діяльність провідних фахівців історії видавничої справи та книгознавства (Ю. Меженко, С. Маслов. І. Свенціцький, Л. Биковський, І. Огієнко та ін.).

Основні поняття: метод, міждисциплінарні зв'язки.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткові: 1, 4, 5, 6, 9, 10.

Тема 2. Світові осередки рукописання

Передумови виникнення письма і алфавіту в кожного народу. Соціальна, інформаційна та пізнавальна функція перших рукописних текстів. Первинні матеріали, на яких творилися тексти (камінь, глина, піраміди, дерев'яні дощечки, бамбукові пластини, шовк, папірус). Світові осередки книгописання: Свята земля, Ассирія, Китай, Греція. Спалення книг світського характеру як прояви боротьби влади з інакодумством. Ян Гус як символ інакодумства.

Основні поняття: письмо, алфавіт, рукопис.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткові: 4, 5, 6, 9.

Тема 3. Вплив перших рукописних книг на суспільну свідомість

Історичні передумови виникнення рукописної книги. Рукописні книги Горація і Овідія. Роль рукописної книги в суспільному поступі.

Основні поняття: рукописна книга.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткові: 1, 4, 5, 6, 7, 10.

Тема 4. Українська рукописна книга дохристиянської доби (сер. IX – сер. X ст. до н.е.)

Безповоротні втрати стародавніх пам'яток. Вивезення книг за межі України. Періодизація становлення та розвитку давньоукраїнської рукописної справи. Книжкова справа в Україні перед прийняттям християнства.

Основні поняття: книжкова справа перед прийняттям християнства.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткові: 1, 2, 3, 6, 7, 9.

Тема 5. Рукописна книга на теренах України після прийняття християнства (друга половина X-XVI ст.)

Провідні осередки рукописної справи. Десятинна церква у Києві. Софійський собор у Києві. Києво-Печерська лавра. Чернігівська земля. Галичина і Волинь. Карпатська Русь. Творці й переписувачі книг як перші автори, перекладачі, редактори і видавці. Світські каліграфи. Осередки при монастирях. Книжкові шедеври XI - XVI століть.

Основні поняття: рукописний осередок, каліграфія, каліграф.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткові: 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10.

Змістовий модуль 2**Розвиток видавничої справи у XIX - XX століття****Тема 6. Соціально-політичні передумови виникнення друкарства у світі**

Передумови запровадження у видавничу практику рухомих літер. Печатки і штампи як предтечі друкарства. Метод набиття візерунків на тканині. Ксилографічний метод множення текстів та ілюстрацій на папері. Перші спроби створення рухомих літер. Доля друкарського винаходу. Лоуренс Костер та Йоганн Гутенберг. Ствердження друкарства в Європі і світі як чинник кардинальних змін в організації редакційно-видавничої справи..

Основні поняття: печатки, штампи.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткові: 2, 3, 4, 8, 9.

Тема 7. Видавнича діяльність найвідоміших першодрукарів

Доля друкарського винаходу. Лауренс Янсзон Костер. Йоганн Гутенберг. Поширення друкарства в Європі. Відмінності технології друкарства на Заході і Сході. Протівники друкарства. Значення друкарства: редакційно-видавничий аспект.

Основні поняття: печатки, штампи.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3.

Додаткові: 2, 3, 4, 8, 9.

Тема 8. Розвиток книгодрукування у країнах Європи (Німеччина, Франція, Англія, Італія, Іспанія) у XVI–XVIII ст.

Друкована книга як елемент технічного прогресу. Видавнича справа Німеччини XVI–XVIII ст. Видавнича справа в Італії XVI–XVIII ст. Видавнича справа у Франції XVI–XVIII ст. Принципи функціонування книговидання. Історія появи друкарських верстатів в Англії. Університетські друкарні. Утворення королівської типографії. Початок книгодрукування в Англії. Система розповсюдження книг у Великій Британії XVI ст. Видавнича справа Іспанії XVI ст.

Основні поняття: друкарський верстат, університетські друкарні, книгорозповсюдження.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3.

Додаткові: 2, 3, 4, 8, 9.

Тема 9. Видавнича справа у слов'янських країнах у XVI – XVIII ст.

Видавнича справа Польщі XVI–XVIII ст. Видавнича справа в Чехії XVI–XVIII ст. Видавнича справа у Болгарії XVI–XVIII ст. Видавнича справа в інших слов'янських країнах у XVI – XVIII ст.

Основні поняття: друкарські осередки.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3, 5.

Додаткові: 2, 3, 4, 8, 9.

Тема 10. Раннє українське друкарство. Основні концепції його виникнення

Ш.Фіоль. І.Федоров. С.Дропан. Причини виникнення та доказова база концепцій Російська (радянська) концепція. Концепція західних учених. Концепція Івана Огієнка. Концепція Ореста Мацюка і Якіма Запаса.

Основні поняття: концепції виникнення друкарства.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3.

Додаткові: 2, 3, 4, 8, 9.

Тема 11. Розвиток друкарства на Київщині, Поліссі, Чернігівщині, Волині

Видавнича діяльність Києво-Печерської лаври. Заснування друкарні: перекази, документальні свідчення. Єлісей Плетенецький. Папір для друкарні. Перші друки. Поширення лаврських видань. Руйнування справи печерських друкарів. Чернігівсько-сіверський друкарський осередок. Перша друкарня в Чернігові. Друкарня Лазара Барановича: новгород-сіверський період. Чернігівський період.

Основні поняття: друкарські осередки.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткові: 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10.

Тема 12. Діяльність основних друкарських осередків XV-XVII ст.

Житейські і професійні перипетії у Івана Федоровича в Острозі. Острозька та Дерманська друкарні. Почаївський осередок книгодруку. Кирило Ставроецкий. Боротьба Почаївських друкарів за право друку. Боротьба католиків і православних за право володіти друкарнею. Значення Почаївської друкарні в історії української культури. Рохманівська, Четвертинська та Крем'янецька друкарні. Чернігівсько-сіверський друкарський осередок Перша друкарня в Чернігові. Друкарня Лазара Барановича: Новгород-Сіверський період. Чернігівський період. Панівецька друкарня. Яришівська друкарня. Тульчинська друкарня. Міньковецька друкарня. Дунаєвецька друкарня. Могилівська друкарня. Янівська друкарня. Кам'янецька друкарня.

Основні поняття: Острозька та Дерманська друкарні, Почаївський осередок книгодруку.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3.

Додаткові: 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9.

Змістовий модуль 3

Розвиток видавничої справи у XIX - XXI ст.

Тема 13. Особливості друкарської справи XIX-XX ст. Впровадження нових технологій

Удосконалення ротаційної, тигельної машин. Фотомеханічний спосіб репродукування художніх оригіналів. Види друку (плоский, високий, глибокий). Механізація брошурувальних процесів. Технізація складального процесу. Кольоровий друк. Розвиток шрифтів та ксилографії. Розвиток мистецтва гравюри на металі.

Основні поняття: шрифт, ксилографія, гравюра.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3.

Додаткові: 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9.

Тема 14. Українські видавництва і видавничі осередки XIX-початку XX ст.

Становлення і розвиток в Україні наукового книговидання

Історія видавничої справи Київського університету. Становлення Університетської друкарні. Перші друкарі та організації їх роботи. Відкриття літографії. Початкові правила роботи видавців. Роль Михайла Максимовича в розвитку наукової книги. Правопис Максимовича в історії видавничої справи. Тематичний аспект наукового книговидання. Підручники релігієзнавчої тематики. Література з прикладних і гуманітарних наук. Службові та офіційні видання.

Основні поняття: альманах, літографія.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3.

Додаткові: 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10.

Тема 15. Цензура як чинник заборони українського друкованого слова в період існування Російської імперії Українські видавництва і видавничі осередки XIX-початку XX ст.

Причини виникнення цензури в Росії і специфіка її застосування до українського друку. Принципові відмінності в умовах розвитку раннього друкарства в Україні і Росії. Початок цензури українських друків. Українські видання до викриття Кирило-Мефодіївського братства. Основні антиукраїнські цензурні циркуляри та їх вплив на друкарство. Валуєвський циркуляр 1863 року. Емський указ 1876 року. Революція 1905 року і спроба скасування цензури українського друку. Царський маніфест від 17 жовтня 1905 року. Українські дослідники видавничої справи: Ю.Меженко, С.Маслов, І.Свинціцький, І.Огієнко та інші. Тематична палітра наукових творів І. Огієнка.

Основні поняття: цензура, циркуляр, маніфест.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3.

Додаткові: 1, 2, 3, 4, 9, 10.

Тема 16. Видавнича діяльність М.Драгоманова, Б.Грінченка, І.Франка, М.Грушевського

«Кобзар» видання М. Драгоманова у Женеві. «Кобзар» Т. Шевченка видання В.Доманицького. «Про українську мову і українську школу» М. Грушевського. «Історія України» М. Грушевського. «Українська муза» (упорядник О. Коваленко). «Украинская жизнь» (упорядник С. Петлюра).

Основні поняття: профільна відомча цензура, непрофільна відомча цензура, циркуляр, указ.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3.

Додаткові: 1, 2, 3, 4, 9, 10.

Тема 17. Видавничий рух доби визвольних змагань українського народу (1917-1923)

Ситуація з українським друком напередодні Лютневої революції 1917 року. Відновлення цензури. Напівлегальне книговидання. Формування нової видавничої мережі. Політика українських урядів у видавничій справі. Видавництво «Час»: засновники, редактори, етапи діяльності. Видавництво «Криниця»: засновники, тематичний репертуар. Видавництво «Вернигора»: засновники, редактори, етапи діяльності. Видавництво «Друкар»: засновники, тематичний репертуар. Видавництво «Вік»: засновники, редактори, етапи діяльності. Видавництво «Серп і молот»: засновники, редактори, тематичний репертуар. Видавництво Є. Череповського: особистість засновника редактори, етапи діяльності, тематичний репертуар.

Основні поняття: цензура, тематичний репертуар, цільова аудиторія.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3.

Додаткові: 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10.

Тема 18. Видавнича справа в Україні радянської доби

Руйнування кращих набутків минулого. Ревізія випущеної літератури. Закриття діючих видавництв та експропріація друкарського обладнання. Творення нової книговидавничої системи. Становлення законодавчої бази. Державні органи щодо управління видавничою справою. Еволюція видавничої мережі радянського типу. Формування типології видавництв. Структура українського книговидання напередодні розвалу Радянського Союзу. Самвидав.

Основні поняття: ревізія літератури, книговидавнича система, самвидав.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3.

Додаткові: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10.

Тема 19. Сучасний стан книговидавничої галузі та основні тенденції розвитку

Організаційний та законодавчий аспект видавничої справи. Успішні видавництва сучасної України. Перспективи розвитку. Книжкові проекти сучасної України.

Основні поняття: книжкові проекти.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3.

Додаткові: 1, 2, 3, 4, 5, 9, 1

Тема 20. Інноваційні технології та міжнародне співробітництво у світовому книговидаванні

Міжнародна договірна база видавничого бізнесу. Інформаційні ресурси. Міжнародні книжкові проекти, популяризація читання. Міжнародна асоціація видавців (МАВ), актуальні питання на порядку денному міжнародних видавців. Міжнародні книжкові виставки.

Основні поняття: книжкові виставки.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 3.

Додаткові: 1, 2, 3, 4, 5, 9, 1

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (профільні дисципліни)

Рівні навчальних досягнень	Бал	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
Початковий	1	Студент може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи.
	2	Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність елементарно викласти думку.
	3	Студент відтворює менше половини навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання.
Середній	4	Студент знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснення викладача, повторити за зразком певну операцію, дію.
	5	Студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило.
	6	Студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою викладача здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки. Вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком.
Достатній	7	Студент правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, частково контролює власні дії.
	8	Знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, застосовувати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації.
Високий	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано

		використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерело інформації та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми. Визначає програму особистої пізнавальної діяльності; самостійно оцінює
	12	Студент має систематичні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляти власне ставлення до неї. Розвиває свої обдарування і нахили.

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання **Змістовий модуль 1**

Зародження та розвиток видавничої справи до винайдення друкарства

Тема 1. Вплив перших рукописних книг на суспільну свідомість (7 год)

1. Напишіть есе на тему «Роль рукописної книги у суспільному поступі».
2. Підберіть з наукової літератури або Інтернет-мережі (на світовому чи українському матеріалі) щонайменше 5 прикладів заборони та знищення книг у давнину та прокоментуйте такі приклади.

Тема 2. Українська рукописна книга дохристиянської доби

1. Підготуйте тези для дискусії «Велесова книга: фікція чи правда?» Наведіть щонайменше по 5 аргументів, які підтверджують/спростовують оригінальність Велесової книги. Знайдіть підтвердження для підібраних аргументів (об'єктивні факти, думки науковців). Сформулюйте особисту думку, спираючись на опрацьовану інформацію.

Змістовий модуль 2

Розвиток видавничої справи у XVI–XVIII ст.

Тема 3. Видавнича діяльність найвідоміших першодрукарів (7 год)

1. Користуючись підручником, науковою літературою і мережею Інтернет, складіть списки першодрукарів у різних країнах та їхньої видавничої продукції. Доповніть список ілюстраціями (портретами, гравюрами).
2. Зверстайте підібрану інформацію і підготуйте буклет (плакат, листівку, таблицю) на цю тему.

Тема 4. Діяльність основних друкарських осередків XV–XVII ст.

Напишіть невелику статтю про друкарські осередки XV–XVII ст. у одному з регіонів України. Зацікавте потенційних туристів історією і значенням цих місць. Позначте їхнє розташування на карті України. Підберіть відповідні ілюстрації і підготуйте пост для соціальної мережі Телеграм (кращі статті буде опубліковано у групі наукового гуртка «Контекст»).

Змістовий модуль 3

Розвиток видавничої справи у XIX - XXI ст.

Тема 5. Цензура як чинник заборони українського друкованого слова (7 год)

Підготуйте мультимедійну презентацію за однією з тем:

1. Українські видання до викриття Кирило-Мефодіївського братства.
2. Основні антиукраїнські цензурні циркуляри та їх вплив на друкарство. Валуєвський циркуляр 1863 року. Емський указ 1876 року.
3. Революція 1905 року і спроба скасування цензури українського друку.
4. Вплив царського маніфесту від 17 жовтня 1905 року на українську видавничу справу.

Тема 6. Видавнича справа в Україні радянської доби (7 год)

Прочитайте статтю М. Андрійчука (текст надає викладач) «Видавнича справа у підрадянській Україні в міжвоєнний період». Оформіть найважливішу інформацію зі статті у вигляді схем і таблиць.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Максимальна кількість балів за виконану роботу – 12 (оцінюється на семінарському занятті).

6.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення: залік. Виставляється за результатами роботи студента протягом семестру.

6.4. Шкала відповідності оцінок

Оцінка за 12-бальною шкалою	Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	
12	A	98-100	зараховано
11	A	94-97	
10	A	93-90	
9	B	89-86	
8	B	85-82	
7	C	81-75	
6	D	74-69	
5	E	68-65	
4	E	64-60	не зараховано
3	FX	59-35	
2	F	34-20	
1	F	19-1	

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 90 годин, лекції – 26 годин, семінарські заняття – 16 годин, модульний контроль – 6 годин, самостійна робота – 42 години.

Тижні	Тема лекцій	Теми семінарських занять	Теми практичних занять	Теми самостійних завдань	Модульний контроль
Змістовий модуль 1					
Історія світової і української видавничої справи до XVIII ст.					
I.	Історія видавничої справи як професійно орієнтована дисципліна				
II.		Світові осередки книгописання			
III.	Українська рукописна книга дохристиянської доби			Вплив перших рукописних книг на суспільну свідомість	
IV.		Рукописна книга на теренах України після прийняття християнства (друга половина X-XVI ст.)			
V.					Модульний контроль №1
Змістовий модуль 2					
Розвиток видавничої справи у XVI–XVIII ст.					
VI.	Соціально-політичні передумови виникнення друкарства у світі				
VII.		Видавнича діяльність найвідоміших		Видатні першодрукарі	

		першодрукарів			
VIII	Розвиток книгодрукування у країнах Європи (Німеччина, Англія, Франція,) у XVI–XVIII ст.				
IX.		Розвиток книгодрукування у країнах Європи (Італія, Іспанія) у XVI–XVIII ст.			
X.	Видавнича справа у слов'янських країнах у XVI – XVIII ст.				
XI.	Раннє українське друкарство. Основні концепції його виникнення				
XII.	Розвиток друкарства на Київщині, Поліссі, Чернігівщині, Волині				
XIII	Діяльність основних друкарських осередків XV-XVII ст.				
XIV				Діяльність основних друкарських осередків XV-XVII ст.	
XV.					Модульний контроль №2
Змістовий модуль 3. Розвиток видавничої справи у XIX - XXI ст.					
XVI	Особливості друкарської справи на межі XIX-XX ст. Впровадження нових технологій				
XVI	Українські видавництва і видавничі осередки XIX-початку XX ст. Становлення і розвиток в Україні наукового книговидання				
XVII				Цензура як чинник заборони українського друкованого слова	
XIX		Видавнича діяльність М.Драгоманова, Б.Грінченка, І.Франка, М.Грушевського			
XX.	Видавничий рух доби визвольних змагань українського народу (1917-1923)				
XXI		Видавництва та видавці періоду визвольних змагань			

XXI	Видавнича справа в Україні радянської доби			Видавнича справа в Україні радянської доби	
XXI	Сучасний стан книговидавничої галузі та основні тенденції розвитку				
XXI		Інноваційні технології та міжнародне співробітництво у світовому книговиданні			
XXV					Модульний контроль №3

8. Рекомендовані джерела

Основні (базові):

1. Андрійчук М.Т. З історії становлення вітчизняної книгознавчої науки (XIX – початок XXI ст. // Технологія і техніка друкарства. 2017. – URL: https://www.researchgate.net/publication/321829494_Z_istorii_stanovlenna_vitcznanoi_knigozna_vcoi_nauki_HH-pocatok_HH_st
2. Каракоз О. О. Історія книги : навчальний посібник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 360 с.
3. Ковальчук Г. І. Український науковий інститут книгознавства. Київ : Академперіодика, 2015. – 688 с.
4. Лесюк О.В. Видавнича справа та редагування : навчальний посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2021. – 103 с.
5. Тимошик М. С. Історія видавничої справи: підручник. – Київ : Наша культура і наука, 2007. – 496 с.

Додаткові:

1. Андрійчук М. Т. Видавнича справа у підрадянській Україні у міжвоєнний період // Технологія і техніка друкарства. 2015. Вип. 1. С. 103–115.
2. Васьківська О. Є. Історіографія книговидавництва в Україні: становлення та розвиток // Вісник Книжкової палати. 2016. № 4. С. 41-47.
3. Водолазька С. А. Сучасна видавнича галузь східноєвропейського регіону: інноваційні детермінанти та актуальні трансформації : автореф. дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій : 27.00.05. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Ін-т журналістики. Київ : [б.в.], 2016. 28 с.
4. Волкотруб Л. М. Видавнича та освітня діяльність Петра Могили // Сторінки історії : збірник наукових праць. 2018. Вип. 46. С. 9–16.
5. Ковальчук Г. І. Атрибуція й опис книжкових та інших документних пам'яток як складник наукових досліджень // Бібліотечний вісник. 2019. № 6. С. 56-57.
6. Кудряшов Г. О. Видавнича діяльність товариств “Просвіта” Лівобережної України (поч. ХХ ст.) : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.05 / Гліб Олексійович Кудряшов. Київ, 2013. 18 с.
7. Одінцева М. І. Рукописні книги і журнали Бориса Грінченка: редакційно-видавничий аспект : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій : 27.00.05. Київ, 2014. 20 с.
8. Татарінова Л.В. Деякі тенденції розвитку книгодрукування у провідних країнах світу. Книжкова палата. 2020. – URL: <http://upba.org.ua/index.php/uk/zakonodavstvo/knyzhkova-palata/item/121-deiaki-tendantsii>
9. Тимошик М. С. Перший український друкар Степан Дропан, а не Іван Федорович // Український інформаційний простір. 2019. № 2(4). С. 24–62.
10. Щавурський Б. Європейське Середньовіччя: літературний флорилегіум. Тернопіль : Богдан. 2020. 944 с.

Електронні ресурси:

- <http://www.chytomo.com/vchy-ty-sya/> - «Читомо» - культура читання і мистецтво книговидання
- <http://www.libportal.org.ua/> - Бібліотечний інформаційно-освітній портал
- <http://elib.nlu.org.ua/collection.html?id=56&page=4> – колекція документів видавничої справи
- <http://www.upba.org.ua/index.php/uk/> - Українська Асоціація Видавців